

Indult BETSBÖL Szeredán 25. Júl. 1787.

BCU Chui / Central University Library Chui

A' leg-jobb Világ:

(Hanc Allegoriam qui carpsit — habeat sibi Músa iratas.)

Eldorádó Városának, a' hol *Kandida* és *Páng-*
Li los (*Voltaire*nak bizonyosága szerént) a' leg-jobb
világot fel-tánálták vala; kétség kívül valamelly
föld-indulás által el-kellett pusztúlni. Melly nagy
szerentsétlenség! Azzal edgyütt a' leg-jobb világ-is
el-enyészett, és ha ma ama tudós *Leibnitz* minden fé-
füttákkal edgyütt fel-támadhatna, bizonyára az ő tsupa
képzelődéséken fundált vélekedéseket-meg kellene vál-
toztatniok. Lehetetlen volna ugyan-is, hogy ők már
ma ezt a' világot mind azok között a' fok ezer lehető
világok között leg-tökéltefebbnek tartanák. — Melly
szép Városnak kellett *Eldorádónak* lenni! Edgy ol-
lyan le-rajzolását találhatni ennek az *Abderiták* Leve-
les

les tårházában, a' melly mind azoknak a' boldogsá-
 goknak le-rájzolását, mellyet edgy filozófusi elme kép-
 zelhet, fellyül málja. — *Eldorádó Város*ta egy il-
 lyen kies helyen fekvett: egy felől egy gyémánt kö-
 szikla emelkedik vala-fel, más felől edgy-nagy térsé-
 get, sok száz ezer Paraditsom kertek fedeznek vala-bé.
 Nem vóltanak ennek a' Városnak kapui, őrző katonái
 és — Papjai, mivel ezek a' három dolgok az *Ello-
 ráditák* előtt szükségteleneknek láttának vala. —
 Ezen Városnak lakosai edgy víg kedvű és tsendes el-
 méjű nép vala, a' melly előtt mind a' hazafiúi nép,
 mind az Helytartó, mind a' Prokurátorok, mind a'
 Písfőjai Püspök, mind a' házastágra való Szabadság
 levelek, mind az Újság-írók esmeretlenek valának.
 Tsupa Arany időnek kellett ennek lenni! Nem-is va-
 la ott semmi módi, nem öltözött ottan senki à la *Fl-
 garo*, à l'*Anglois*, à la *Mongolsier*, à la *Diable*,
 's több a' féle, hanem kiuek kiuek, a' maga bőre va-
 la módi köntöse: és ugyan ezért nem származnak
 vala Párisból semmi új találmányok ezen Városban.
 — A' Városon kívül külömb-külobb-féle patakok
 számláltatnak vala, a' mellyekben a' víz helyett jó
 féle borok folytanak. Edgyikben tsupa *Rhénusi* bor,
 a' másiban *Burgundiai*, másiban *Malagai*, edgyik-
 ben (de a' melly igen kitsi patak vólt) jó-féle *To-
 kai*; a' *Champagnert*-is bőven lehetett itten találni.
 Mindenik piatzon a' jó-féle *Triešti*, *Bononiaci*, *Dantz-
 kai* Rosolifok szökő-kutakat formálnak vala. — Az
 egész Városban konyha vagy vendég-fogadó-ház nem
 taláztatott; mert a' bornyúk mindenütt sülvé járkálta-
 nak, valamint az ökrök-is, a' mellyeknek edgyik fe-
 lén *Sóban* főtt, a' másikán, jó-féle lévre készített hús
 taláztatik vala. Minden, a' ki meg-éhezett, le-vág-
 ván magának edgy darabot, az állatot szabadon to-

vább botsátotta. A' Fátzánok, Fogolj-madarak mindenütt sülve rebdestenek; egyéb drága madarak-is kézen meg-sülve űltenek a' fákon, mellyek edgy futyentésire akár kinek szájába repültenek. Minden ház előtt arany edényekben, külömb-külob-féle drága étkeknek nemei találtattanak, és a' leg-szebb 'Semjék, a' leg-jobb gyümölsökkel elegyesleg a' fákon önként teremnek vala, mellyek edgy kevés rázásra bővön hullottanak. — Nem tudtanak ebben a' bódog városban semmit-is az Aranyokról, adósságról, a' vexeleskről, az Uforáról, a' Lotteriáról, a' Templom kintséről, Lorettóról, Máriatzellről 's a' t. Oh te bódog *Eldorádó!* Nem volt ott a' Katholikusköknak, Inquisitionnak, Lutheránusköknak, Kálvinistákknak, Quekquereknek, Törököknek, Keresztyéneknek, Pogányoknak, 'Sidóknak, Frájmaurereknek, Anabaptistákknak, Hussitákknak, Sociniánusköknak, vagy akár melly más egyéb névvel nevezendő vallásbélieknek még tsak emlékezete-is; mivel ez helységet tsak Filósofusok lakják vala. — Az egész Városban nem volt edgy könyv-író-is, *Voltérról, Rousseauról, Vielandról,* a' könyv-nyomtatókról, Újság-írókról, Postákról, és Postamesterekről, Levél-hordozókról, az Újság-levelekről semmit sem tudtanak; sőt a' Tzéheknek, Mesterembereknek, Politzájnak, Fábrikánusköknak, Tanátsbéli embereknek, Város-bírájának, a' szerelmeknek, a' Keritőknek, a' Feleségnek, Házi-kereszteknek, Szólgáknak, Sólgáló-leányoknak, Kotsifoknak, Dajkáknak, 's több más efféle házi-portékáknak még tsak a' neveit sem tudták. Még-is mindazonáltal a' fzeretet vala az *Eldoráditák* között a' leg-nagyobb indulat. A' szép szüz-leányok, a' kik soha meg-nem vénültenek; ortzájok soha meg-nem rántzofodott, a'

kiknek semmiféle festő kenetekre szükségek nem vót, a' kik soha *Párisban*, *Bétsben*, *Frankfurtban* nem vóltanak, soha-is magas süvegeket, ezer pánfilákkal bé-vitorlázott Kalapokat nem viseltenek, az ő lábakat szoros paputsok által el-nem rontották, a' mejj-fűzők által testeiket nem szorongatták, egész órákig a' Frizérnak keze alatt, vagy a' tükör előtt nem ültenek, magassan fel-tornyozott főkötőket fejekre nem raktanak, soha-is ájuló-változásokat nem szenvedtenek; az ilyen leánykáknak lehetett szerentséjek a' Férfiak' indulatainak áldozni. — Ah! ah! hól kellett fekünni ezen *Eldorádó Városának*? mitsoda helységben? vagy mitsoda ég alatt? — — erről a' bizonyság levelek semmit sem említenek; elég az, hogy vót ezen a' világon; mivel ezt *Voltér* bizonyítja, 's ki ne hinne edgy ilyen hiteles bizonyásnak. — A' meg-hóltaknak tartományában találhatik edgy más *Eldorádó* — — edgy *Politikus Eldorádó*. Bezzeg ez a' *Város!* ilyen nem találhatik a' földön! A' házak Súrnál, Újság, és más politikus levelekből vagy' nak építetve. Minden nap esik edgy Újság levél eső, mellyek szorgalmatosan fel-szedetnek, olvasatnak, 's annak utánna ugyan ezekből eleség készíttetik a' lovaknak, ökröknek, és politikus famarának számára. — Ezen *Városnak* közepében szemléltetik edgy *Politikus-Templom*, a' mellyben a' meg-hólt lelkek minden nap gyűlést tartanak, és a' *Politikáról* okoskodnak. Mihelyt valamelly nevezetes Újság közönsége léfzen, leg-ottan lehet szemlélni edgy Újságokból öfzve tsirizelt ofzlopot, a' mellyen az akkori környül-állások elevenen le vagynak rajzolva. Júliusnak első napján, a' midőn a' lelkek ezen *Templomban* gyűlést tartának, óh tsudáknak tsudája! a' *Templomnak* edgy szegeletében, ezen következő rajzo-

lás szemléltetik vala. Alatt állott a' Pápa, testének egész nagyságában, a' régi kánónikus könyvekből öszve tsirizelve, mind a' két kezével fején lévő koronáját keményen tartván, alatta a' deák Légendából ezen írás olvastatik: *tu solus sanctus*; az az: te tsak egyedül akarsz szent lenni, és az házassági dolgokban szabadságot adni (dispentálni.) — Azon fellyül ül az *Orúniai* Printz edgy Hollándiai Sajton edgy ilyen alatt való írással: *tu solus Dominus*; az az: te tsak egyedül akarsz Holláudiában Ur lenni? Oldal-félt vagyon a' Föld golyobiffa, a' melly Európának azon része, a' holott Hollándia és Brabántzia fekszenek, kemény tüzzel lángol. A' Frantzia Király a' Golyobifon ülvén, edgy politikus mértéket tart kezében, és edgy felől a' Sajtot, más felől edgy Narantsot fontol: a' fellyül való írás ez: *tu solus altissimus*; az az: te egyedül akarsz lenni a' Politiikumokban a' leg-felsőbb? A' Printz felett rebdes a' Pruszsziai, és ezen fellyül a' Tsászári két fejű Sas, s úgy tettezik, mint-ha szorgalmatoson (a' Hollándiai sajtot) azt lesnék, mi foly Holláudiában. — Leg-fellyül áll szent Péter, és ki-terjesztett kezekkel bámúlva ezt kiáltja: *Jésu Kriszte, mi leszsz ebből?*

Apróbb Hír-gyűjtemények.

A' mi F. Monárhánk kívánt egészségben vagyon. Ezen hónapnak 4-dikén edgy rendkívül való gyűlés tartatott vala a' Belgiumi Zenebona eránt, mellyben jelen vala ő Felsége, Hertzeg *Kaunitz*, Gróf *Kobentzel*, *Hatzfeld* és *Kollovrád*; Feldmarsfall Gróf *Lasci*, B. *Martini* és *Spilmann*. Mit végeztenek légyen ezen gyűlésben? még eddig titok; de azt bizonyoson tudjuk, hogy míg a' F. Monárkha tsendes móddal kormányozhat, addig a' maga böltis igazgatása távoztatva

tya az erőszakos eszközöket, sőt azt-is megengedi, hogy a' kik a' meg-öszült vénség hibáitól meg-vakíttatván, okofok nem akarnak lenni, bolondoknak maradjanak. — Mindazáltal a' parantsolatot vett hadifergek útnak készülnek, a' szabadságofok vízfzabívatnak, az ingyen heverő legények öszve szedetvén, fegyvert kapnak, és a' hadi-készület közonséges; nem csak nállunk pedig; mert — Hogy a' Pruszszos Király a' maga vér-szerént való atyafián az Orániai Hertzeg-afszzonyon esett erőszakos gyalázatot meg tromfólni kívánnya, meg-tetszik abból, hogy leg-ottan 60 ezer fegyveres népnek a' Hollándia felé való útazásra parantsolatot adott, melly nép mind útban vagyott és ezeknek Fő-Vezérek Generál Gaudi. Az újj katonákat, a' hadi-készületeket húzó barmokat, gyűjtik; edgyfzóval a' hadi-készület egész erejében vagyott. — Az Ángliai Minisztérium, a' Párisi és Madriti Udvarnak edgy forró lére készült tudósítást küldvén, ezen kérdésre kényszeríti egyenesen felelni: Akarják-e magokat a' Hollándiai Zenebonába elegyíteni? 's azonban a' *Scylla* és *Karibdis* között épen keresztül hajókázott Tengeri Vezér Rodné földoztatta a' Gróf Delágráfztól el-vett Frantzia hajót, és itt-is fustölög a *Márs*' Konyhája. — *Brüszszelből* 7-dikben ezt írják: Tegnap fekete felhő borúlt a' mi egünkre: a' Helytartó Hertzeghez toppana-bé edgy Kurir, ki a' E. Tsászártól edgy Lembergöl jrt Levelet hozza, melly szerént a' Hertzeg, Hertzegné minden Kántonnak 2 Députátussával edgyüt 24 óra alatt Bétsfelé induljon, G. Belgiojófó pedig az alatt (ki már útfélben vala) Kormányozónak maradjon. Mihelyt ezt a' nép megtudta, leg-ottan fegyverbe öltözött, öszve gyült, és 3000 fegyveres nép álván a' Kapura, az elől-járók a' Kormányozó Hertzegre mentenek, és azt tudakozták,

ha szándékoznék-e el-menni, és őket ezen környül-állásokban ott hagyni? következőképpen magát a Herceget zálogban akarják vala tartani; kik tsak ugyan most minden órán Bétsbe meg-fognak érkezni. — Lemberg-től fogva Bétsig 73 óra alatt utazott a F. Monárkha, és ezen sebes úttában minden lóért edgy aranyat adott a parasztnak, és 40 krt. ítra. — Már 2 esztendeje, hogy a közönséges-társaságokról jövendölt vala edgy Pofonyi író; most fog-bé-telni; mert már Hollandia tsak olyan, mintha fel-trántsé-roztatott volna, Velentzében a nép pártot ütött a maga igazgatói ellen, és ez-is erre a tántzra jut idővel; Dántzig sem igen jó lábbon áll. — Azt a hírt újra erősítik, hogy 14 Regimentek induló félben volnának Erdélyfelé a Töröktől által engedett Oláh-Országi és Moldovai részeknek kézhez vételére; azonban a 10-szer újra melegített hírek-is gyakran meddők, és ha az ámos Hollandus már 3-szor mért a F. Tsászári Földre vakmerőképpen tüzelni — nem tudjuk a Törökökről mit véljünk, hól soha nagyobb hadi-készület nem volt, mint a jelenvaló időben. — A Párisi levelek szerént, tökéletes igazság, hogy Givet és Philippeville között edgy 23 ezerből álló Frantzia Tábor fekszik Gróf Rochám és G. Eszterházi Vezérségek alatt, hogy a Páter Belzebub által vetett fánatikafok' zenebonája bőven termett magvának aratásában részeshellessen. — Azok a Députátusok, kiket a Brabantziaiak az egész Tartomány képiben a F. Monárkához Bétsbe küldöttenek, 2 tenyeres talpos Serfözök. Ezek mikor esznek, az olvasót a mellyekre akasztják, kulömben szüntelen a kezekben. — — Hogy a Sz. István' temploma előtt lévő apró épületek Bétsben le-rontassanak, a F. Tsászár újjonnan pantsolni méltóztatott. — Német Országban, a hel-

lyett; ki vagy a' mennyekben, azt tették a' minden napi imádságba; ki vagy mindenütt. — Azon Egri Püspökség alatt volt Exjésuitának, ki azt instálja vala a' Monárkhától; hogy Lutheránussá lehesse minden 6 heti próba nélkül, ki-jött a' válafszja ö Felségéről, melly az: Meg-engejtetik; de a' F. Ts. és K. Birodalomból ki-kellettik mennie. — Erdélyben a' Helvétika Valláson lévő gyülekezéseknek Generális Notáriusává tétetett T. T. *Keresztes Máté* Úr. — Ugyan itt Erdélyben az Unitáriusoknak ebben az esztendőben tartott Sinodusokban, melly Küküllő Vármegyében *Dütső Sz. Mártonban* 15-dik Junii 4 napokig tartott, ama nagy érdemű Superintendens T. T. *Lázár István* Úr, a' F. Királyi Kormányfőktől rendelt Kommissarius Urak előtt, ú. m. Mélt. *Torotzkai Mihály* és *Szentiványi Sámuel* Urak előtt, minekutánna a' Superintendens eránt költt F. Kir. meg-erősítő Levél fel-olvasztatott volna, ennek rendi szerént, a' fenn említett Superintendens Úr, mindeneknek sülek-halattára F. Monárkhájához tartozó hívségét hitével petsételte. — Az ötven aranyon vett Cirkassai Leánya a' Monárkhának, az Augartenben lévő Ts. és K. nyáti mulató Házban neveltetik; ki edgy igen gyönyörű leányka. Ennek nevelője parantsolatott vett a' Monárkhától, hogy semmi tselakedeteiben ne akadályoztassék; s mi leszs belöle, a' napokban a' Tsászári virágos kertben minden virágokat gyökerestől ki-tépett; és igen fok vad állati természet tetzik-ki belöle. — Ezen hónapnak 6-dik napján edgy Udvari Kommissarius a' Politzáj körme közzé akadt azért, mivel a' Protokhollumból valamit edgy Udv. Agenfel közölt. Az utolsó-nak-is az ághegyén függ hivatala.